

Kutsekoja infoleht

Kutsetunnistus aitab tööelus edasi jõuda

EDULUGU

KUI KUTSEKSAM OLEKS OMAL AJAL TEGEMATA JÄÄNUD, ELAKS MIRJAM VINT SOOTUKS TEIST TÖÖELU.

AGNE NARUSK

Mirjam Vint on tegus inimene, kes on jõudnud oma noorusest hoolimata muljet avaldavalt palju korda saata. Viis aastat tagasi lõpetas ta Tallinnas massaažikooli, nüüd õpetab ise samas erinevaid massaažiliike. Ta juhib oma firmat, töötab masseerijana, juhendab praktikante, õpib kolmandat aastat Tallinna ülikooli kaugõppes – naine nagu orkester. Mõnikord lõpeb päev kell üheksa õhtul, tunnistab ta. Ja lisab kohe juurde, et see elu meeldib talle. Elu, kus pea iga tema ettevõtmine on olnud justkui ettevalmistus järgnevaiks – nii on lihtsalt välja kukkunud.

Kui Mirjam omal ajal massaažikooli lõpetas, oli tal valida, kas teha selleks lõpuks või sooritada veidi keerukam teadmiste ja oskuste ettenäitamine ehk kutseksam. Vahe seisnes selles, et teisel juhul sai ta koos kooli lõputunnistusega ka masseerija I kutsetaset tõendava kutsetunnistuse. Viimati mainitu oli tähtis dokument selle kohta, et Mirjamil on oma valdkonnas tööle asumiseks paras kogus teadmisi ja oskusi.

Mirjam Vint: "Vaevalt küll, et ma muidu oleksin ülikooli õppima sattunud."

Nüüd ripub tema töökabineti seinale II kutsetaseme tunnistus. Väarikalt koos kodumaiste täienduskursuste ning Rootsis ja Tais läbitud mainekate koolituste tunnistustega. „Kliendid küsivad, mida see II taseme tunnistus täpselt tähendab. Kahjuks ei ole Eestis veel nii, et uksest siseneja oskaks selle asemel küsida: vabandage, kas teil ikka on kutsetunnistus?“ nendib Mirjam Vint. „Siiski võiks seda teha iga teenusekasutaja, see aitab ära hoida sattumist masseerija juurde, kes on heal juhul vaid kuu aega hobikursustel käinud.“ Ta soovib uurida kutsekoja kodulehekülge, kust saab täpselt teada, millised on kutsetunnistustega masseerijate oskused ja teadmised. Abiks on ka eriala- ja kutsealiitide koduleheküljed, nii näiteks on Eesti massööride liidu koduleheküljel kirjas, kellel massööridest on kutsetunnistus ja kellel mitte.

ANNAB KINDLUSTUNDE

Tagasi Mirjami elukäigu juurde. Pärast paariaastast tööd ja täiendusõpet sai ta niisiis massööri kutse II taseme. Kindel ja korralikult omandatud elukutse andis naisele võimaluse astuda Tallinna ülikooli kasvatusteaduste õppetooli kutseõpetaja erialale. „Vaevalt küll, et ma muidu oleksin ülikooli õppima sattunud – ükski sealne eriala ei peibutanud mind kuigivõrd. Kutseõpetaja erialale, mis mulle meeldib, poleks ma aga kuidagi astuda saanud, kui mul poleks kutsetunnistus ehk siis elukutset, mida teistele edasi õpetada,“ räägib Mirjam. Pakib paberid kausta, sätib punase salli kaela ja jookseb ülikooli auditooriumi suunas.

Kutsetunnistusel on Mirjami jaoks veel üks kindel lisaväärtus: nimelt võimaldab see oma kutsealal töötada ka mujal Euroopas, sest kunagi ei või teada, mis elu kaasa toob.

Mirjam Vint õpib Tallinna ülikoolis kutseõpetajaks, tal on massööri kutse II taseme kutsetunnistus.

Foto: Arno Mikkor

MASSÖÖRI KUTSE

- **Kutsestandard ütleb:** „Massööri töö eeldab teenindusvalmidust, korrektset välimust ning head suhtlemisoskust.“
- **Massööri I kutse kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on keskharidus ning massööri kutsestandardi nõuetele vastav koolitus.**
- **Massööri II kutse kvalifikatsiooni**

taotlemise eelduseks on keskharidus, kutsealane koolitus, töökogemus massöörina ning täiendusõpe. • **Massööri III kutse kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on keskharidus, kutsealane koolitus, töökogemus massöörina ning eri- ja juhendamisalane täiendusõpe.** Vt: www.kutsekoda.ee

Millest räägime?

KUTSEKODA

Foto: iStockphoto

Kutse kvalifikatsiooni sihtasutus (kaubamärk Kutsekoda) loodi 2001. aasta augustis. Kutsekoja asutajad on kaubandus-tööstuskoda, tööandjate keskkliit, sotsiaalministeerium, teenistujate ametiliitude organisatsioon TALO ja ametiühingute keskkliit. Nõukokku kuulub peale asutajate ka haridus- ja teadusministeeriumi esindaja.

Kutsekoda korraldab kutsestandardite koostamist ja koordineerib kutseksamite korraldamist. Selleks pakub Kutsekoda koostöökeskkonda tööandjatele, spetsialistidele ja koolitajatele.

Kutsekoja tegevuse eesmärgid on:

- kutsestandardite koostamine ja kutse andmise tervikliku süsteemi arendamine ja selle toimimise tagamine;
- eelduste loomine Eesti töötajate konkurentsivõime kasvuni ning kompetentsuse arendamiseks, hindamiseks, tunnustamiseks ja võrdlemiseks.

Nende eesmärkide saavutamiseks Kutsekoda:

- korraldab kutsestandardite väljatöötamist ja uuendamist kutseõukogude otsuste alusel;
- korraldab järelevalvet kutset andvate organite tegevuse üle;
- arendab ja kinnitab kutsestandardite koostamise ja kutse andmise ühtse meetoodika;
- korraldab kutseõukogude tegevust ja koostööd;
- töötab välja ja kinnitab kutseüsteemiga seotud dokumendivormid ja näidised ning kutsetunnistuste lisad;
- töötab välja ja kinnitab kutse andmise seotud dokumentide arhiveerimise korra;
- peab vastutava töötleja tellimisel volitatud töötlejana riiklikku kutseregistrit;
- korraldab tehniliselt kutsetunnistuste väljaandmist;
- korraldab kutseüsteemi kohta nõustamist ja koolitust;
- tutvustab Eesti kutseüsteemi riigi sees ja rahvusvaheliselt, luues eeldused kutsete vastastikuseks võrdlemiseks;
- korraldab Europassi Keskuse tööd.

- kirjeldamisel ja tutvustamisel, ametiühendite koostamisel, töötajate kutseõuete määratlemisel, koolituse plaanimisel;
- aitab töötajal saada selgust olemasolevate ja puuduvate oskuste vahel, annab võimaluse plaanida oma arengut ja karjääri ning loob aluse elukestvale õppimisele;
- on aluseks tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamisel;
- on aluseks kutseksamite nõuete väljatöötamisel;
- on abiks koolitajale, õppurile, lapsevanemale, nõustajale ja teistele info hankimisel selle kohta, millist töötajat tööturul vajatakse;
- on aluseks kutsetunnistuste rahvusvahelisel võrdlemisel;
- on tugimaterjal kutsealade süstematiseerimisel ja karjääriplaneerimisel.

Kutsestandard kinnitatakse vastava majandusharu kutseõukogu otsusega ja kantakse riiklikku kutseregistrisse (vt www.kutsekoda.ee). Registreeritud kantud kutsestandard kehtib neli aastat, kuid vajadusel võib seda ka varem muuta.

KUTSE ANDMINE

• Kutse andmine on protsess, mille käigus kutset andev organ hindab taotleva isiku oskuste ja teadmiste vastavust kutsestandardis toodud nõuetele. Positiivse tulemuse korral väljastatakse kutsetunnistus. • Kutse andmist korraldavad kutset andvad organisatsioonid, mis on vastava valdkonna kutseõukogult saanud selleks õiguse. Enamasti tegutsevad nendena erinevad tööandjate liidud ning kutse- ja erialaühendused, ka riigiasutused. Kutse andmise õigus antakse organisatsioonidele kindlate kutseametuste ja tasemetega, mis tulenevad kinnitatud kutsestandarditest.

KUTSETUNNISTUS

Kutsetunnistus on dokument, mis tõendab kutset omava isiku vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele.

KUTSESTANDARD

Kutsestandard on kutseõukogu kinnitatud dokument, mis kirjeldab tööd ja määrab kindlaks selle tegemiseks vajalikud oskused, teadmised ja hoiakud.

Kutsestandard:

- on abiks tööandjale ametite

Jätukub lk 2

Kindel kvaliteedimärk tööturul

LUGEJALE

OLAV AARNA
Kutsekoja juhataja

Käesoleva Kutsekoja infolehe eesmärk on tutvustada Eesti kutseüsteemi oma eri tahkude ja võimalustega. Kutseüsteemi edukast toimimisest peaksid kasu saama kõik inimesed, kes kaudsemal, kes otsesemal moel.

Eesti kutseüsteemi käivitajateks 1997. aastal olid Eesti kaubandus-tööstuskoda juurde koondunud tööandjad. Kutsestandardite loomine sai kohe hoo sisse, sest nähti vajadust anda selle tegevuse kaudu sisend kutseharidusele ja aidata kaasa kutsehariduse sisu uuenda-

misele. Kui tõukepunktiks oli küll kutsehariduse kesine kvaliteet, siis süsteem ehitati üles tervikult silmas pidades: kutseüsteem hõlmab ka kõrgharidust eeldavaid kutseid.

Nüüd tegelevad kutsetunnistuste väljastamisega paljud organisatsioonid, tegevust reeglistab kutseõukogu ja koordineerib Kutsekoda.

Kelle jaoks me kõike seda teeme? Kõigepealt on kasusaajad õpilased ja tulevased või praegused töötajad, kes standarditest kutseoskuse nõuete kohta informatsiooni leiavad ja kutsetunnistust omades end tööturul kindlamalt tunnevad. Siis ka koolitajad, kel on kutsestandardite kujul olemas hea alusmaterjal tööturu vajadustele vastavate õppekavade koostamisel. Kutsestandardite kasutavad ka tööandjad ja personalijuhid, kes otsivad sobivate teadmiste- oskustega töötajaid, koostavad ametiühendite ja plaanivad töötajate täiendusõpet.

Kutsetunnistus on tööturule siirdudes üks kindel kvaliteedimärk. Tööandjale annab kutsetunnistus võimaluse töötajate oskusi võrrelda ennast tööturul nn libaspetsialistidest.

Järgnevatel lehekülgedel tutvustame kutseüsteemi just inimeste endi ja nende lugude kaudu, mis moel on nemad kutseüsteemist kasu saanud. Head lugemist!

1. JAANUARI SEISUGA ON:

- välja töötatud 712 kutsestandardit;
- välja antud 37001 kutsetunnistust;
- kutse andmise tegevusluba on 87 kutset andval organisatsioonil.

Algus lk 1

Kõik välja antud kutsetunnistused on avalikult vaadeldavad Kutsekoja kodulehel www.kutsekoda.ee.

KUTSENÕUKOGU

Kutsenõukogu on vastava majandusharu töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning riigi esindajatest koosnev koostöörühm, mille tegevuse eesmärk on arendada ja rakendada vastavas majandusharus kutsesüsteemi. Kutsenõukogude koosseisu kinnitab valitsus. Kutsenõukogud moodustatakse Kutsekoja juurde.

2008. aasta seisuga tegutsevad järgmised kutsenõukogud:

- ehitus, kinnisvara ja geomaatika;
- energeetika, mäe- ja keemia-tööstus;
- haridus;
- infotehnoloogia ja telekommunikatsioon;
- insenerid;
- kergetööstus;
- kultuur;
- masina-, metalli- ja aparaadi-tööstus;
- metsandus;
- rahvakunst ja käsitöö;
- teenindus;
- tervishoid ja sotsiaaltöö;
- toiduainetööstus ja põllumajandus;
- transport ja logistika;
- õigus- ja sisekaitse;
- äriteenindus ja muu äritegevus.

Kutsenõukogu otsustab kutsestandardite väljatöötamise ja uuendamise vajaduse ning kinnitab valminud kutsestandardid. Kutsenõukogu annab kutset andvatele organitele õiguse tegeleda kutse andmise korraldamiseks vajalikud alusdokumendid. Samuti teostab kutsenõukogu kogu kutse andmise protsessi üle järelevalvet.

MÕISTED

• **Kompetentsus** – edukaks kutsetegevuseks vajalik teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakute kogum.

• **Kutse kvalifikatsioon** – hindamise ametlik tulemus, mis saadakse, kui kutset andev organ otsustab, et isikul on kutsealal vajalik kompetentsus, mille tase on määratud asjakohases kutsestandardis.

• **Kutseala** – samalaadset kompetentsust eeldav tegevusvaldkond. Kutsetegevuse valdkond – tegevusvaldkond, mis hõlmab mitut lähedast kutseala.

• **Kvalifikatsioon** – hindamise ametliku tulemusena tunnustatud kompetentsus, millega kaasneb iseseisvus ja vastutus.

• **Riiklik kvalifikatsioonisüsteem** – liikmesriigi tegevus, mis on seotud õppimise tunnustamisega, ning muud mehhanismid, mis seovad hariduse ja koolituse tööturu ja kodanikuühiskonnaga. See hõlmab kvaliteedi tagamise, hindamise ja kvalifikatsioonide andmisega seotud institutsioonilist korda ning protsesside arendamist ja rakendamist. Riiklik kvalifikatsioonisüsteem võib koosneda mitmest allsüsteemist ja hõlmata riiklikku kvalifikatsiooniraamistikku.

• **Riiklik kvalifikatsiooniraamistik** – kvalifikatsioonide liigitamise vahend omandatud teadmiste tasemetele seatud kriteeriumide alusel, mille eesmärk on integreerida ja koordineerida riiklike kvalifikatsioonide allsüsteeme ning parandada kvalifikatsioonide läbipaistvust, kättesaadavust, arengut ja kvaliteeti tööturu ning kodanikuühiskonna tarvis.

Allikas: Kutsekoda

Ühe eksamiga kool lõpetatud ja kutsetunnistus taskus

FOTO: Ardo Kaljuvee

ÜHILDATUD KUTSEKSAM

KUTSETUNNISTUSE SAAMISEKS TULEB PÜÜDA ROHKEM PUNKTE KUI AINULT KOOLI LÕPETAMISEKS.

KRISTIINA VIIRON

Paljudes kutsekoolides saab koolilõpu- ja kutseeksami sooritada ühel ajal ehk ühildatud eksamina. Seega, ühe katsumusega kaks tulemust – kool lõpetatud ja kutsetunnistus käes.*

Luu metsanduskoolis on võimalik ühildatud kutseeksami sooritada kahes valdkonnas: aianduses ja metsanduses. Kooli õppeosakonna juhataja Erle Männiste sõnul on õpilase valida, kas ta soovib teha kutseeksami või mitte. Kui õpilane otsustab kutseeksami kasuks, tuleb tal esitada avaldus kutset andvale organisatsioonile. Ainult kooli lõpetamiseks tuleb eksamil lihtsalt koguda vähem punkte, kui seda läheb vaja kutsetunnistuse tarvis. „Ka võib juhtuda, et kutseeksami sooritaja ei kogu kutsetunnistuse saamiseks piisavalt punkte, aga kooli lõpetab,“ märgib Männiste.

Viiimati detsembrikuus tegid ühildatud eksami maastikuehitajad, neist paaril jäigi kutsetunnistuse saamiseks punkte vajaka. Maastikuehitaja ühildatud kutseeksami koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Et kooli lõpetada, tuleb teha mõlemad, kutsetunnistuse saamiseks läheb vaja vaid praktilist poolt. Praktilise tööga peavad tulevased maastikuehitajad oma oskusi eksamikomisjonile igati tõestama. Ööpäev varem saavad eksaminandid alusplaani lähteülesannetega.

Kutseõpe Tallinna teeninduskoolis.

Tänavu tuli realselt rajada kuus elementi: ehitada terrass, rajada okaspuude ja maitsetaimede istutusala, looduslikest ehitusmaterjalidest tee jms. Kõik see saab teoks spetsiaalselt ülesseatud bokside ja lõpptulemus peab välja nägema nagu osa päris aiast. Aega on kaheksa tundi, ühte haljastustööd teevad õpilased paarikaupa.

MÕNEL ERIALAL KOOS, MÕNEL ERALDI

Eksami hindab oma ala spetsialistidest koosnev komisjon, kuhu Luua

kooli õpetajad objektiivsuse huvides ei kuulu. Hindamisel võetakse arvesse mitut kriteeriumi: jälgitakse, kuidas praktiline töö plaanile vastab, hinnatakse töö kvaliteeti, tööohutust, tööriistade kasutust jms.

Erle Männiste märgib, et kool propageerib väga kutseeksameid, õpilased aga selle vajalikkust endale eriti hästi ei teadvusta. Erandiks on metsamasinaoperaatorid, kus isegi staažikad, aastaid töötanud mehed tulevad Luuale õpiõpiskoolitusele, et kutsetunnistust taotleda. Ja töö-

andja hindab selles valdkonnas kutsetunnistuse olemasolu vägagi.

Teistel Luua koolis õpetatavatel erialadel tehakse kutseeksami koolilõpuksamist eraldi, metsanduses näiteks saab raietöölise kutset taotleda juba teisel kursusel, metsuri oma õpingute lõpus. „Kui õpingud peaksid hiljem mingil põhjusel pooleli jääma, on vähemalt raietöölise kutsetunnistuse olemas,“ selgitab Erle Männiste, et kutsetunnistus on tööandjale koka oskuste kohta hea tõestus ja kinnitus.

Samal põhimõttel – teooriaosa plus praktiline töö – sooritavad ühildatud kutseeksami müüjaõpilased. Kaubaõpetuse õpetaja Aive Antson mõnab, et kutse taotlemine on õppurite hulgas populaarne, tervelt 95 protsenti lõpetajatest sooritab kutseeksami. Kahjuks ei maksa suured kaubandusketid kutsetunnistusega müüjatele teistega võrreldes kõrgemat palka. „Kooli suund on selline, et õpilased väärtustaksid kaubandusharidust ja kaubanduses töötamist ja saaksid meilt ka müüja kutse,“ sõnab Antson.

TEOREETILINE JA PRAKTILINE POOL

Eksamil on kaks poolt: teoreetiline ja praktiline. Kokad näiteks peavad kaks kuud enne eksamit esitama n-ö eksamitöö projekti, milleks on kolmekäiguline pidulik lõuna kahele. „Kirja tuleb panna, millise sündmuse puhul lõunat pakutakse, kalkulasioonid, hinna- ja kaloraaži arvutus, laua eelkatte joonis jms,“ selgitab Mäe. Projekti hindab sõltumatu, peakokkade ja teiste koolide õpetajatest koosnev eksamikomisjon ja kui see saab vajaliku arvu punkte, pääseki õpilane eksamile.

Teooriavoorus läbikukkuja, kuid koolieksamiks siiski piisava taseme kogunud õpilane teeb ka praktilise töö lihtsalt koolieksamina ja kutsetunnistust ei saa.

Mäe ütlust mööda valib enamik keskkooli baasil tulnud kokaõpilastest ühildatud kutseeksami, need

lapsed aga, kes on pärast põhikooli kokaks õppima asunud, püüavad seda vähem. Samuti ei sõanda kutseeksami võtmine keeleoskuse pelguses valida vene õppekeele rühmade õpilased. „Kutsetunnistus kehtib ka teistes Euroopa riikides,“ märgib Anne Mäe, et kutsetunnistus on tööandjale koka oskuste kohta hea tõestus ja kinnitus.

Samal põhimõttel – teooriaosa plus praktiline töö – sooritavad ühildatud kutseeksami müüjaõpilased. Kaubaõpetuse õpetaja Aive Antson mõnab, et kutse taotlemine on õppurite hulgas populaarne, tervelt 95 protsenti lõpetajatest sooritab kutseeksami. Kahjuks ei maksa suured kaubandusketid kutsetunnistusega müüjatele teistega võrreldes kõrgemat palka. „Kooli suund on selline, et õpilased väärtustaksid kaubandusharidust ja kaubanduses töötamist ja saaksid meilt ka müüja kutse,“ sõnab Antson.

* Koolilõpetajatele on kuni üks aasta pärast kooli lõpetamist kutseeksami tegemine tasuta, selle maksab kinni haridus- ja teadusministeerium.

TÄHTIS DOKUMENT

- **Kutseaduse § 21 ütleb:**
  - (1) **Kutsetunnistus on dokument, mis tõendab isiku kutsekompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele. Kutsetunnistuse õiguse eest vastutab kutsetunnistuse väljastanud kutse andja.**
  - (2) **Kutset omaval isikul on õigus kasutada kutsetunnistuse kehtivuse ajal kutsetunnistusel märgitud kutseametust või selle lühendit ning esitleda end kompetentsena vastavalt antud kutsetasemele. Väljavõte kutseadusest**

Kui tervet kutset ei saa, võid võtta osa

MARI SARV

Eelmise aasta maikuu korraldas Eesti rahvakunsti ja käsitöö liit oma valdkonnas esimesed osaoskuste kutseksamid. Eksamile tulijad tõendasid vaid ühe osa tervest kutsest, sest vahel polegi rohkem vaja.

Kui käsitöömeistri kutsetunnistuse saamiseks peab peale praktiliste oskuste tundma oma eriala teoreetilist poolt, näiteks rahvakultuuri ajalugu, terminoloogiat jms, siis osaoskuse tõendamiseks piisab, kui oled osavate kätega andekas käsitöölaine. See on hea võimalus eneseteostuseks ka puudega inimesele.

Tallinna puuetega noorte keskuse Juks kunstikoordinaator Anneli Säre on oma keskuse kasvandiku Leena keraamikast nii vaimustuses, et väntas temast isegi filmi. Säre oli see, kes pöördus kevadel osaoskuste tõendamise teemaga rahvakunsti ja käsitöö liitu. Ise ta nendib: „Mingid asjad on lihtsalt õhus!“ Nimelt, sarnaselt raadio leiutamisele tuli eri kohtades samale mõttele mitu inimest ja liitu läks sama jutuga samal ajal ka Astangu kutserehabilitatsiooni keskuse käsitöö eriala juhtivkutseõpetaja Anne Biters.

Kokku on nüüdseks rahvakunsti ja käsitöö liidu eestvedamisel käsitöö valdkonnas oma osaoskusi tõen-

Savivormija Jelena Zahharkina töö.

danud viis noort: neli siidimaalijat Astangult ja savivormija Juksist.

Juksis tegelevad intellektipuude ja õpiraskustega noored tekstiilkunsti, klaasi, portselanimaali ja maalimisega. Õpetajad-juhendajad jälgivad, kes mis alal andekas on, ning paremad saavad loodetavasti ka edaspidi osaoskuse tunnistused. Need noored, kes avatud tööturule ei pääse, saavad kunsti teha Juksi töökeskuses – seal on jällegi erinevad töötoad. Igas neist on noori, kes on omandanud oskusi, mis võimaldavad neil mõnd tööd iseseisvalt teha. „Hakkasingi uurima, millised on selliste noorte võimalused õpitut oskusi tõendada,“ meenutab Säre oma mõtteid enne liitu pöördu-

mist. Säre unistab, et kunagi saaks mõni Juksi andekas noor oma tunnustusega ka päris kunstniku ateljees tööd.

Osaoskuste tõendamine on sobivaim viis puudega inimestele näidata oma kättesaadavust ja loovust. „Nemad saavad tulla välja ainult oma praktiliste oskuste ja eheda autorsusega,“ ütleb Säre, kes on ka ise nende noorte käsitööd ostnud.

Ehkki realselt ei pruugi nende viie noore igapäevaelus midagi muutunud olla – nad käivad ikka töökeskuses oma käsitööd tegemas, naudivad seda ja saavad sedasama palka mis enne –, siis nende eneseväärikusele on osaoskuse tunnustused Anneli Säre kinnitusele hindamatu panus.

Enne kui teenust ostad, küsi kutsetunnistust

TEENINDUS

MASSEERIJAT, KORSTNAPÜHKIJAT VÕI AEROBIKATREENERIT OTSIDES VÕTA ÜHEKS VALIKUKRITEERIUMIKS KUTSETUNNISTUS. KEL ON SEE OLEMAS, OSKAB OMA TÖÖD HÄSTI.

MARI SARV

Kinnisvaramaakleri kutseksamil on 50-protsendiline läbikukkumine kinnisvaramaaklerite koja aseesimehe Peeter Nurmi sõnul tavaline. Korstnapühkijate koja liikme Leo Kalme sõnul on ta kutseksamil näinud meest, kes enne eksamit praalis, et on 40 aastat sel alal töötanud ja peaks vaat et eksamitagi kutsetunnistuse kätte saama, kuid eksamil vastas 52 küsimusest 49-le valesti. Korstnapühkijaks teda muidugi ei tunnustatud. Need näited tõendavad, et turul on pakkujaid, kes ei pruugi oma teenusest rohkem teada kui klient.

Kutsetunnistus on tõend selle kohta, et töötaja on oma ala spetsialist ja väärib ametinimetust. Peeter Nurmi sõnul on näiteks maakleritele välja antud 272 kutsetunnistust, kuid turul tegutseb neid kindlasti üle tuhande. Nurmi ise tegi kutseeksami

viie aasta eest. „Et tegelen kinnisvaratehingute vahendamise, siis pean kutsetunnistust enesestmõistetavaks. Sain juurde rohkem tööd, kliendid sõlmivad palju meelsamini maaklerilepingu,“ räägib Nurmi rahulolevalt.

Leo Kalme sõnul helistavad kliendid talle mitte kutsetunnistuse pärast, vaid seetõttu, et ta on 40 aastat korstnaid pühkinud ja inimesed teavad teda. Kui keegi küsib, on tal koopiadena ette näidata nii kutsetunnistust kui ka teised oskusi tõendavad dokumendid: läbitud gaasikoolitused, veneaegsed meistritõendid jne.

KÕIGIL LADEL TUNNISTUSI POLE Kutsetunnistus on A4-formaadis dokument ja tavaliselt keegi seda koos töötõendi ja visiitkaartidega kaasas ei kannu. Küll ripuvad dokumendid kontorites-töökodades seinelt, juuksuri juures tasub enne peapügamist neid uurida.

Tõsi, on erialasid, kus pole veel kutseeksameid tehtud. Korstnapühkijadki said esimesed kutsetunnistused kätte alles 2008. aasta juunis. Sel aastal kaotavad kehtivuse kõik varasemad korstnapühkijatele välja antud tööload ja loeb ainult kehtiv kutsetunnistus.

Uuri kutsetunnistuse olemasolu: www.kutsekoda.ee

Seda tööd ei saa teha, kui „paberit” pole

FOTO: Priit Simson

REGULEERITUD ELUKUTSED

„PABERIT” – TÕEND TUNNUSTATUD ÕPPEKAVA VÕI KURSUSTE NÕUTUD TASEMEL LÄBIMISE KOHTA.

AGNE NARUSK

Seitset tähtsat elukutset ei tohi terves Euroopa Liidus pidada, ilma et taskus oleks selle õppimist tõendav dokument. Need on arhitekt, arstid, ämmaemand, õde, hambaarst, proviisor ja veterinaararst. Et ühe või teise sellest nimekirjast ükskõik millises Euroopa riigis (kaasa arvatud Eestis) töötada, peab olema läbitud tunnustatud kooli tunnustatud õppekava nõutud tasemel. See omakorda tähendab laias laastus, et näiteks meditsiiniõde võib töötada ka kutse- või rakendusõdega, arstikutse esimese taseme saamiseks sellest aga ei piisa. Neil kutsealadel on õppe sisu vastava EL direktiiviga ühtselt reguleeritud.

Mõistagi ei tähenda seitsme elukutse üleslugemine seda, et ülejäänutel võib segamatult kätt proovida kes iganes seda ka sooviks. Nimekiri elukutsetest ja ametitest, millel tegutsemiseks nõuab üks või teine Eesti Varbariigi seadus erialadiplomit, litsentsi vms, on aukartustäratavalt pikk.

„Väga lihtsustatult seletades tähendab sõna „reguleeritud” praeguses kontekstis paberinõuet,” selgitab Kutsekoja juhatuse liige ja ESF-i programmi juht Maaja-Katrin Kerem. „Reguleerituse astmed ja tüübid on erinevad: üleüldise regulatsiooniga tegevusalad (seitse eespool loetletud – toim) ja riigisisese regulatsiooniga tegevusalad.

Viimati mainitud, riigisisest regulatsiooni, on Euroopa riikides tehtud väga erinevalt. Kuid kõiki ühel või teisel moel reguleeritud alad ühendab ühine nimetaja – kuskil mingisuguses seadusandlikus aktis on öeldud, et sel alal töötada ei tohi, kui pole paberit.”

TREENERITEL ASI TOIMIB

Üks selliseid Eestis riigisiselt reguleeritud elukutseid on treenerikutse. Spordiseaduse järgi ei tohi Eestis treenerina töötada, kui ei ole vastavat kutsetunnistust. Eesti olümpiakomitee peasekretär Toomas Tõnise peab reeglit igati mõistlikuks. „Kui varem võis treenerina tegutseda vaata et igaüks, kes grupi kokku sai, siis nüüd on kindel garantiid, et trennikäijad juhendab tõesti inimene, kel on vastavad teadmised,” räägib ta. „Lapsevanemad saavad kindlad olla, et nende lapsi treenib vastava kogemuse ja hinnatud saavutustega juhendaja.” Treenerite kutsestandardite-kutseeksamite-kutsetunnistuste süsteemil aitab edukalt toimida asjaolu, et just kutsetaseme ning –tunnistuse järgi maksab enamik Eestis omavalitsusi sporditegevuse juhendajatele palka. Ehk siis mida parem treener ja kõrgem kutsetase, seda rohkem ta teenib. See motiveerib treenerina töötajaid end pidevalt arendama, uusi raskusi ületama, nii-öelda ree peal püsima. „Treeneritel ei ole ühtset tööandjat. 20 aastat tagasi oli selleks riik, praegu tsentraalne juhtimine puudub, tööandjad on klubid,” selgitab Tõnise. „Kohalikud omavalitsused toetavad nn paarhaga klubisid, kes treeneritele sellest palka maksavad.” Eesriindliku näitena toob ta Tallinna linna, kes toetab treenereid alates II tasemest (kokku on kutsetasemeid viis, viies on kõrgeim – toim). Veel

Laste võimlemistreeningut Lasnamäe spordihallis juhendab Pavel Konovalov, kellele Eesti olümpiakomitee on välja andnud „Akrobaatilise võimlemise treeneri” kutsetunnistuse.

Kutsesüsteem on vabatahtlik, see toetab inimeste arendamist ja abistab tööandjaid.

eraldatakse sellest aastast lisaraha noorsoosporti toetuseks treeneritele alates III tasemest.

Treenerikutse süsteemi reguleerimiseks võeti aluseks üldine Eesti kutsesüsteem kõigi oma tasemetega, standardite kirjeldamisega ja eksamitega. Tõnise sõnul toimib see suurepäraselt. Üldise olid treenerid kinnisvaramaaklerite järel Eestis teised, kes on jõuliselt oma initsiatiivi valdkonna tööturu kor-

rastamisel üles näidanud. Mõlemal oli seitsme-kaheksa aasta eest tükki tegu libatöötajatega. Nn libamaaklereid mäletab enamik eestimaalasi hästi, libatreeneritega puutusid rohkem kokku lapsevanemad ja tervisesportlased. Eestis tegutseb umbes 3600–3700 treenerit, kellest hinnanguliselt natuke üle 3000 on kehtivas kutsesüsteemis saanud kutsetunnistuse. „Alguses tundus, et raha on ainus mõjur, miks hakati kutsetunnistuse poole pöörduma. Praegu on treenerite hoiakud teised, ollakse väga huvitatud oma taseme hoidmisest ja arendamisest,” sõnab Toomas Tõnise.

Riigisiselt reguleeritud elukutsete ja tegevusalade loetelusse kuuluvad needki tegevusalad, mis ei käi Kutsekoja hallatava kutsesüsteemi

alla ehk kes teevad seda omaenda reeglite alusel, näiteks elektrikud ja nende pädevustunnistused. Kutsesüsteemi kaudu ei pea ilmingimata käima needki elukutsed, millel on juba oma regulatsioonid olemas, näiteks arstid. Ämmaemandad ja arhitektid jällegi kasutavad kutsesüsteemi, kuigi ka neil on sarnaselt arstidega EL-i direktiiviga paika pandud regulatsioon olemas.

KANGE, KANGEM, KANGEIM

„Reguleerituse nii-öelda kanguse aste ehk millisel tasemel on üks või teine kutse reguleeritud, saab tihipeale tüliõunaks,” nendib Kerem. „Paljudes Euroopa riikides ei peeta isegi piisavaks ülikooli lõputunnistust, vaid kehtestatakse nõuded ka töökogemusele või lisaeksamile

enne, kui antakse õigus töötada vastutava spetsialistina.” Tema sõnul tahaksid paljude erialade inimesed ja töötavad spetsialistid näha oma elukutset reguleerituna ja töötavad selle nimel, et saada endale oma seadusi, kus oleks viisakas ja ametlikus keeles kirjas mõte „ainult vinged tegijad võivad sel alal töötada”. „Teisalt tahab riik seada võimalikult vähe raame ja ega tööandjadki pole alati reguleerimise poold,” ütleb Maaja-Katrin Kerem.

Mõistagi kuuluvad reguleeritud kutsete pidajate nimistusse needki spetsialistid, kes peavad olema omal alal tegutsemiseks kirjas majandustegevuse registris, näiteks energia-auditiitorid, ehitusjuhid, tuleohutussüsteemide tehnikud, toitlustajad, kaupmehed, lapsehoidjad jpt (loe: „Spetsialist, kes seisab registris”), sest üks või teine seadus nõuab neilt „paberit”.

„Oma olemuselt on meie kutsesüsteem vabatahtlik – inimese arengut ja tööandjaid toetav,” selgitab Kerem. „Selline asi töötab ka Soomes: vabatahtlik kolmetasemeline süsteem, mis kõrgharidust ei puuduta. Nende tublide, oskustega töötajate tunnustamine on tööandjale vabatahtlik, mida ka juba rakendatakse.”

HEA TEADA!

- Kutseseaduse 3. peatükk ütleb muu hulgas: **kutsetunnistuse olemasolu ei ole töötamise eeltingimus, välja arvatud juhul, kui õigusaktiga on teataval ametikohal töötamiseks sätestatud kutsetunnistuse olemasolu nõue – reguleeritud elukutsed.**
- Vaata lähemalt: www.kutsekoda.ee/seadusandlus

Spetsialist, kes seisab registris

VASTUTAV AMET

MAJANDUSTEGEVUSE REGISTRI KANDETA EI SAA MÕNEL ALAL TÖÖTADA.

AGNE NARUSK

LAPSEHOIDJAJA LUGU

56-aastane Maia (nimi muudetud) tegi pärast riigisutusest koondamist Tallinna pedagoogilises seminaris läbi 160-tunnise lapsehoidjakoolituse. Koolitus oli mõeldud kõigile neile, kes soovisid ametlikult töötada lapsehoidjana ja/või sooritada kutseeksami II taseme kutsetunnistuse saamiseks. Mitme kuu jooksul õppis ta lapse ealist arengut, tervishoidu, lastekaitset jne. Kursuse eest maksis

Maia n-õ omast taskust pea 4000 krooni, mille teenis üsna peagi tasa lapsehoidjana. Koolituse lõpus sai ta tunnustuse ja edasi sooritas edukalt lapsehoidja II taseme kutseeksami. Kutsetunnistus taskus, taotles Maia maavanemalt tegevusluba lapsehoiuteenuse osutamiseks. Et sotsiaalhoolekande seadusega loetletud nõuded lapsehoidjale oli Maia täitnud, sai ta ka tegevusloa. Ning nimetatud seaduse kohaselt kandis maavalitsus Maiale väljastatud tegevusloa majandustegevuse registrisse. (MTR). Praegu hoiab Maia Harjumaal iga päev kolme last.

VASTUTAV AMET KOHUSTAB

Nii mõnedki spetsialistid ei tohi oma tööd teha, ilma et nad oleks kannud majandustegevuse registrisse

(MTR). Tähtsasse registrisse omakorda ei pääse enamikul juhtudel enne, kui on ette näidata oskusi-teadmisi ja/või kutseeksami edukat sooritamist tõendav tunnistus. Ikka selleks, et erinõudeid eeldaval tegevusalal ei askeldaks diletandid.

Erinõudega tegevusala on majandustegevuse valdkond, millel tegutsemiseks on seadusega sätestatud MTR-i registreeringu või tegevusloa või muu loa olemasolu nõue, mille andmed avalikustatakse MTR-is – energiaauditiitorid, ehitusjuhid, tuleohutussüsteemide tehnikud, toitlustajad, kaupmehed jpt. Seadusekeelest lahtiseletatuna tähendab see, et erinõuded kehtestatakse nendel tegevusaladel, kus oskamatu tegutsemine on tegutsejale endale või teistele inimestele ohtlik. Viimast

nimekirja kantud erinõudega spetsialist on lapsehoiuteenuse osutaja. MTR omakorda on asutatud selleks, et pidada avalikkusele kättesaadaval viisil arvestust ja valvata erinõuetega tegevusaladel tegutsevaid ettevõtjaid. Praegu kantakse registrisse andmeid 28 eriseaduse alusel (nt sotsiaalhoolekandeseadus – lapsehoiuteenuse osutajad, päästeseadus – tuleohutuspäigaldise hooldajad, turismiseadus – majutusteenuse pakkujad, lifti ja köistee ohutuse seadus – tösteseadmetööde tegijad, ehituseadus – omanikujärelevalve teostajad, projekteerijad jne).

Enamikul erinõudega tegevusaladel on Eestis kutsesüsteemi järjekindlalt arendatud, sest ilma kutseeksamiteta ei saaks nii mõnedki inimesed oma igapäevatööd teha.

Mis on europass?

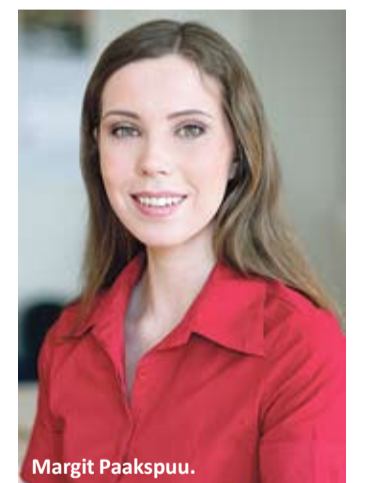
1 KÜSIMUS:

MARGIT PAAKSPUU, Kutsekoja europassi keskuse koordinaator:

„Europass on nagu töötaja elektrooniline dokumentimapp, milles leiduvate dokumentide vorm on kõikjal Euroopas ühesugune. See koosneb viiest erinevast dokumendist ja vaatamata eksitavale nimele ei ole tegemist Euroopa Liidu kodaniku isikutunnistusega.

Kõige laialdasemalt kasutatud europassi dokument on CV, mis on lihtsast elektroonilises vormis ja mille täitmist hõlbustavad juhendid ja näited. Lisaks kannavad europassi logo keelepasse, õpirände tunnistusi, kutsetunnistuse lisa ja tunnistusi. Nende dokumentide suurimaks eeliseks on üleüldiselt ühtne vorm, seega kasutatakse neid julgelt, kui otsid tööd või edasiõppimisvõimalust kas Eestis või Euroopas. Tööandja omakorda saab võimaluse Euroopa riikidest pärit töötajate kvalifikatsiooni paremini võrrelda ja hinnata. Arvatakse, et 2010. aastal hakkab europassi kasutama umbes kolm miljonit töötajat, kes tahavad leida töökohta väljaspool oma kodumaad mõnes teises Euroopa riigis. Europassi projektiga on liitunud 32 Euroopa riiki, seega ei hõlma see pelgalt Euroopa Liitu. Projekti eesmärgiks on kergendada ja edendada tööjõu vaba liikumist.”

Vaata ka: www.europassikeskus.ee

EUROPASS

Viis tähtsat dokumenti

1. Europassi CV – ühtne struktuur, mis aitab inimestel oma kutseoskusi esile tõsta.
2. Europassi õpirände tunnistus (Europass Mobility) – sinna kantakse perioodid, mille jooksul dokumenti omanik on võtnud osa õpingutest väljaspool oma elukohariiki, koolitus- ja karjäärikirjeldused.
3. Europassi diplomilisa (Europass Diploma Supplement) – teave hariduslaste saavutuste kohta kõrghariduse tasemel.
4. Europassi keelepasse (Europass Language Passport) – lihtne vorm keeleoskuse kirjeldamiseks.
5. Europassi kutsetunnistuse lisa (Certificate Supplement) – väljastatakse koos kutsetunnistusega selgitamaks kutseoskusi.

Kompetentsid riigiasutuses – miks ja kuidas?

AVALIK SEKTOR

KOMPETENTsus – SEE ON KUTSETEGEVUSEKS VAJALIK TEADMISTE, OSKUSTE, KOGEMUSTE JA HOIAKUTE KOGUM (KUTSESEADUS).

AGNE NARUSK

Kompetentsusest kui kompetentside kogumist ja nende määratlemisest hakati esmalt rääkima suurtes erettevõtetes. Nüüdseks on see olnud personalivaldkonna moeteema juba

pea 20 aastat. Milligipärast kohtab siiani arvamust, et kogu kompetentsiteooria on rohkem erasektori asi, et end arendada. Õigus- ja sisekaitse kutseõukogu aasesimees ning piirivalveameti kutsekomisjoni esimees Maiko Martsik lükkab selle ümber kinnitusega: „Eestis on ka riigiametnikke ühendav kutseõukogu asja väga tõsiselt ette võtnud ja arendustegevusega on juba väga kaugele jõutud, paljuskal kaugemale kui erasektoris.”

Kompetentside määratlemine avalikus sektoris käib sama mudeli järgi ja selleks kasutatakse sama

metoodikat nagu erasektoris, räägib Martsik. „Mis puudutab kaht sektorit, siis võib-olla on kõige suurem erinevus selles, et üldjuhul töötavad õigus- ja sisekaitse kutsealade esindajad avalikus sektoris enam-vähem ühes organisatsioonis – piirivalveametnikud piirivalveametis ja päästeametnikud päästeametis jne.”

Kuigi näiteks piirivalveametis töötavad peale piirivalveametnike ka teiste elukutsete esindajad – raamatupidajad, personalitöötajad jne –, tegelevad viimati nimetatud kutsete kirjeldamisega teised kut-

senõukogud. Piirivalveameti pärusmaaks jäävad piirivalveametnikud, jne. Kompetentside määratlemise protsess ei erine ükskõik millise teise kutseala omast: kirjeldatakse tööülesandeid, nende põhjal saab kirjeldada kompetentse, mille põhjal saab omakorda koostada kutsestandardid. Kui need on olemas, saab edasi liikuda kutseandmise süsteemiga. Piirivalves koordineerib seda tegevust kutsekomisjon. Nagu teisteski valdkondades, on ka avalikus sektoris kogu asja eestvedaja ja suurema töö ärategija just see institutsioon.

Portfellitais lisaväärtust kõrgelt haritud töötajale

KÕRGHARIDUS JA KUTSED

**SEDA, ET ÜLIKOOIHARI-
DUSEGA SPETSIALISTIL ON
KA VAJALIK TÖÖKOGEMUS,
TÕENDAB KUTSETUNNISTUS.**

AGNE NARUSK

SOTSIAALTÖÖTAJA LUGU

Janar lõpetas Tallinna ülikoolis sotsiaaltöö eriala magistriõppe neli aastat tagasi. Kui ta asus tööd otsima, märkas ta, et üsna mitmed tööandjad küsivad kutsetunnistust. Pärast kaheaastast sotsiaaltööd väikeses omavalitsuses otsustas Janar taotleda sotsiaaltöötaja III taseme kutsetunnistust, mis on nimetatud valdkonnas madalaim. Praegu on Janaril kutsetunnistus olemas. See kannab sõnumit, et noorel mehel on peale suurepärase teadmiste erialane töökogemus ja tahe just nimelt seda tööd teha.

Kutsetunnistuse küsimises neilt, kel on juba kõrgema õppeasutuse diplom taskus, pole midagi imelikku, selgitab Tallinna sotsiaaltöö keskuse direktor Kersti Põldemaa. Sotsiaaltöö keskus annab kutseid teiste hulgas ka sotsiaaltöö eriala lõpetanutele. „Eestis on levinud praktika, et õppeasutusest saab inimene ainult haridusliku ettevalmistuse, kuid kutse annab hiljem, kui inimene on juba töötanud ja täienduskursi läbinud, selleks volitatud kutseorgan,“ räägib ta. „Kõrgharidust eeldava valdkonna kutse tähendab seda, et inimene on proovinud õpitud erialal ka reaalselt tööd teha. Kooli lõpetades on tal küll teadmised, aga kuidas nende praktikasse viimine välja kukub, näitab alles elu – eriti sotsiaaltöös. Võib-olla juhtub, et see töö ei sobigi talle.“

TUNNISTUS TOOB PALGALISA

Sotsiaaltöö valdkonnas antakse

kutseid alates 2003. aastast, nüüd on selle saanud pea 500 sotsiaaltöötajat. „Kahjuks on nii, et kutse taotlemine ei ole kohustuslik, see on vabatahtlik. Sotsiaalsektoris pole veel sellist ametiposti, kus tööandjal oleks kohustus või õigus võtta tööle ainult kutsetunnistusega inimene,“ nendib Põldemaa. „Küll oleme Tallinnas ellu viinud süsteemi, mille järgi kutsetunnistuse olemasolu annab inimesele palgalisa. Aga tulevikus hakkab see olema nii, et teatud ametikohtadel on vaja kutsetunnistust.“ Siiski on juba praegu tudengid ja tööandjad kutseüsteemist teadlikud ja huvitatud, kutsetunnistuse suhtutakse kui kindlasse ja kvaliteetse lisaväärtusesse.

Tudengid teavad, mis on kutsetunnistus, huvi selle saamise vastu on suur.

„Uus ja värske sotsiaaltöö kutsealal on see, et IV kutsetasemel on võimalik spetsialiseeruda ka lastele või eakatele juhul, kui inimene on töötanud just selles valdkonnas ja tal on läbitud spetsialiseerumiskoolitus,“ ütleb Põldemaa.

Eesti kutseüsteemis on sarnaselt sotsiaaltööga (ka nt psühholoogia jpt) mitu valdkonda, kus töötamise eelduseks peetakse kõrgharidust. Rohkem on neid elukutseid, kus madalamal kutsetasemel töötamiseks piisab kesk- või keskeriharidusest, kõrgemal tasemel töötamiseks on vaja kõrgharidust (nt koorijuhid).

HUVITAV TEADA:

Eestis on praegu viie kutsetaseme süsteem: I tase on madalaim ja V tase kõrgeim. 2011. aastaks ühtlustatakse meie süsteem Euroopa omaga, mis tähendab kaheksat kutsetaset.

FOTO: iStockphoto

1 KÜSIMUS:

KUIDAS TEHAKSE VALIK, MILLISEL KUTSEALAL ON VAJA KUTSESTANDARDID VÄLJA TÖÖTADA JA MILLISEL MITTE? MILLE ALUSEL VASTAVA VALDKONNA KUTSENOUKOGU SEDA OTSUSTAB?

LINNU MAE, tervishoiu- ja sotsiaaltöö kutseõukogu esimees, logopeedide kutsekomisjoni esimees

„Kutseõukogu liikmed püüavad aru saada ühe või teise kutse vajalikkusest, milline on kutsestandardite väljatöötamist taotlejate ettevalmistus, kellele on nende pakutav teenus või töö suunatud. Kutset tutvustavad materjalid saadetakse kutseõukogu liikmetele tutvumiseks varakult ja kõik liikmed saavad avaldada oma arvamust.“

Kutseõukogud koosnevad erinevate erialaliitude esindajatest ja oma valdkonna tugevatest tegijatest. Seega on esindatud võimalikult erapooletu arvamus ja seisukoht. Vajaduse korral kaasame erapooletud eksperdid. Ega kutseõukogu ei hakka turgu suunama, kuid me tahame kindlad olla, et kui inimene maksab, peab ta saama ka kvaliteetset teenust, ükskõik, kelle käest ta seda ostab. Kui me loome kutsestandardid kellelegi või millelegi, mille toimimises me kindlad ei ole, siis petame teenuse tarbijaid. Ma ei viita siin ühele või teisele kutsele-teenusele konkreetselt, vaid selgitan protsessi. Tihti on nii, et kutseõukogu otsustab anda kutsestandardi koostamise taotlejatele aega, et nad koguksid selle vajalikkuse kohta lisainformatsiooni. Ikka selleks, et kindlustada kvaliteeti.“

LÜHIUUDISED:

EDUKAS 2008 AASTA:
Esimesed kutseksamid üheksal kutsealal ja uus kutseeadus

ETTEVÕTLUSKONSULTANDID SAID KUTSETUNNISTUSE

19. novembril 2008 said kutsetunnistuse 30 Eesti esimest ettevõtluskonsultanti, kes läbisid konsultantide kutsestandardi nõuete kohaselt konsultantide arenguprogrammi ja hindamise. Arenguprogrammi ja kutsestandardi väljatöötamist, samuti konsultantide hindamist kaasrastas Euroopa Sotsiaalfond.

VÄIKELAEVAEHITAJATE KUTSEKSAM KURESSAARE AMETIKOOLIS

9. septembril tegid Kuressaare ametikoolis 12 viiendklassi ja õpilaste esimese väikelaevaehitajate kutseksamit. Tegemist oli ajaloolise ja haruldase sündmusega, sest sellist eksamit pole vähemalt taasiseseisvunud Eestis varem korraldatud.

KUTSETUNNISTUSED KORSTNAPÜHKIJATELE

20. juunil anti Tallinnas üle esimesed kutsetunnistused 23 korstnapühkijale. Kõik kutsetunnistuse saanud korstnapühkijad olid läbinud vastava koolituse ja neil on pikaajaline töökogemus. Kutse andmisel hinnati korstnapühkija kompetentsuse vastavust kutsestandardis esitatud kutseoskuse nõuetele, kus on arvestatud ka Euroopa korstnapühkijate föderatsiooni kutse kvalifikatsiooni nõudeid.

ESIMESED OSAOSKUSE TUNNISTUSED KÄSITÖÖ VALDKONNAS

6. mail toimus Astangu kutserehabilitatsiooni keskuses tekstiilimeistri osaoskuse eksami siidimaalis. Neli rahvusliku käsitöö eriala III kursuse noormeest tõendasid oma oskusi rahvakunsti ja käsitöö liidu väärrikale eksamikomisjonile. Kõik siidimaalijad tunnustati osaoskuse tunnistuse vääriliseks.

ESIMENE OSAOSKUSTE TUNNISTUS KERAAMIKAS

30. mail sooritas Jelena Zahharkina Tallinna puuetega noorte keskuses Juku II taseme keraamika osaoskuse eksami savi vormimises. Jelena õppis pärast põhikooli Juku õppekeskuses ja töötab praegu töökeskuses keraamika töötoas.

UUS KUTSESEADUS

22. mail võttis riigikogu 61 poolthäälega vastu uue kutseeaduse, mis jõustus 1. septembril 2008. Uue seaduse eelnõu valmistas kolme aasta jooksul ette kutseüsteemi senist arengut analüüsiv sotsiaalfondpartneritest koosnev töörihm.

PUHASTUSTÖÖDE JUHTIDE ESIMESED KUTSETUNNISTUSED

25. jaanuaril said kutsetunnistuse 14 esimest puhastustööde juhti. Euroopa Sotsiaalfondi toel alustasid 2006. aasta mais õpinguid 30 töödejuhatajat, nüüdseks on koolituse lõpetanud 23 inimest. Puhastustööde juhi III taseme vääriliseks on tunnustatud neist 14. Allikas: www.kutsekoda.ee

Ettevõtted ei pelga töötajate arendamise vaeva

ERR-I NÄIDE

OMA KUTSESYSTEEMI JA/VÕI TÄIENDUSÕPPEPROGRAMMI ON VÄLJA TÖÖTANUD PALJUD FIRMAD*ASUTUSED.

AGNE NARUSK

Eesti rahvusringhäälingus (ERR) anti mõõdundud sügisel juba teist aastat järjest välja teleoperaatorite kutsetunnistusi. Kutsetasemeid, mida operaatorid taotleda saavad, on neli: teleoperaator I ehk kaameramees, teleoperaator II ehk välipooperaator, teleoperaator III ehk juhtoperaator ning teleoperaator IV ehk operaatorlavastaja. Peale selle saab iga kutsetaseme juurde taotleda ka kraanaoperaatori lisakvalifikatsiooni. Iga tase tähendab ERR-i palgal olevatele operaatoritele palgamuutust, s.t igal kutsetasemel on oma kindel palgatase, selgitas ERR-i tootmisteenistuse juhataja Janno-Hans Arro. Kõige madalamat palka saab teleoperaator I kutsetunnistuse omanik ja kõige kõrgemat teleoperaator IV kutsetunnistuse omanik.

ERR-i süsteem on näide sellest, kuidas ettevõtte saab ise oma töötajatele luua selge ja läbipaistva palgaastmestiku ja näidata, mida ühe või teise astmeni jõudmiseks peab teadma, oskama, saavutama. Jalgratast uuesti leiutama ei hakatud – juhtnõore saadi kutsekojast, kellel on suured kogemused kõige sellega, mis on seotud sõnaga kutse.

OODATAKSE TEISIGI

Teleoperaatorite kutsetunnistust saab rahvusringhäälingust taotleda igaüks, kes on vähemalt paar aastat operaatori või fotograafina tööd teinud. Tuleb vaid esitada soovivaldus, millele järgneb praktiline eksamitöö ja muu hulgas vaatab eksamikomisjon üle ka varem tehtud tööd. „Teadmisi-oskusi hinnatakse kahes osas. 50 protsenti tuleb produktiivide ja režiisööride hinnangust. Olgu öeldud, et operaatorit saavad hinnata vaid need produktiivid ja režiisöörid, kes on operaatoriga viimase kahe aasta jooksul koostööd teinud,“ rääkis Arro. „Teise poole eksamitulemusest saab operaator oma praktilise eksamiülesande põhjal, mida hin-

Foto: Rene Suurkaev

ERR-i „Aktuaalse kaamera“ stuudio.

Rahvusringhääling on Eestis ainus, kes jagab teleoperaatoritele kutseid.

davad oma ala eksperdid Eestist ja võõrsilt (sh BBC-st).“

ERR on ainus Eesti organisatsioon, kes jagab teleoperaatoritele kutseid. Kadestad nad pole: kutset võib nende juurde taotleda tulla igaüks, kes soovib ja kellel on piisavalt eeldusi. „Selle paari aasta jooksul, mil oleme kutsetunnistusi väljastanud, on 35 kutsetunnistusest seitse läinud väljaspool rahvusringhäälingut töötavatele operaatoritele,“ ütles Arro.

BLRT USALDAB, AGA KONTROLLIB

BLRT Grupi ühese edukamasse ettevõttesse BLRT Marketexi võeti kontserni personalidirektori Heinar Puhkimi sõnul eelmisel aastal tööle üle kümne spetsialisti ja 50 töölist. Seda ajal, kui teistes ettevõtetes asuti personali koondama, osutas Puhkim.

Töölise ametisse võtmisele eelneb kutseoskuste praktiline kontroll. Ja seda hoolimata olemasolevatest kutsetunnistustest või sertifikaatidest. Olemasolevaid dokumente peab tõestama just selles ettevõttes vajalike praktiliste oskustega. „Kutseoskuste dokumendid on vajalikud, aga töötab ikka mees ise,“ põhjendas roosteavast terasest metallkonstruktsioonide tootmise juhataja Kaimo-Kevin Krikk. A.N

Kutseüsteemi arengut toetab Euroopa Sotsiaalfond.

Erileht valmis Kutsekoja tellimisel

Lisainfo: www.kutsekoda.ee

E-mail: kutsekoda@kutsekoda.ee, tel: 679 1700

Mustamäe tee 16, 10617 Tallinn

Tootja: Eesti Päevalehe AS, Narva mnt 13, IV korrus, 10151 Tallinn

Erileht valmistab Eesti Päevalehe teema- ja erilehtede osakond

Toimetaja: Agne Narusk, tel 680 4511, agne.narusk@epl.ee

Projektjuht: Karina Egipt, tel 680 4520, karina.egipt@epl.ee